

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายกับการบริโภคความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายและการเรียกเก็บเงินพิเศษ อันนำไปสู่การบริโภคความรู้ของการศึกษาในระบบ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องใช้จ่ายเพิ่มเติมที่บ้านเพื่อการศึกษาของบุตรหลานและเพื่อศึกษากลไกและตรรกของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดการบริโภคความรู้ ผลการวิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคความรู้ของการศึกษาในระบบ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน จะนำเสนอในภาพรวม และจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองนักเรียนที่ให้กับบุตรหลาน ในการบริโภคความรู้การศึกษาในระบบในภาพรวม ดังตารางที่ 4 ถึง 13

ตารางที่ 4 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครองของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	607	40.47
2. หญิง	864	57.60
3. ไม่ระบุ	29	1.93
2. อายุ		
1. ต่ำกว่า 20 ปี	18	1.19
2. 21 - 30 ปี	77	5.13
3. 31 - 40 ปี	687	45.80
4. 41 - 50 ปี	591	39.40
5. 51 - 60 ปี	91	6.07
6. 61 ปี ขึ้นไป	16	1.07
7. ไม่ระบุ	20	1.34

ตารางที่ 4 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
3. สถานภาพ		
1. โสด	40	2.67
2. สมรส	1,228	81.87
3. หย่า	88	5.87
4. หม้าย	110	7.33
5. ไม่ระบุ	34	2.26
4. อาชีพ		
1. รับราชการ	156	10.40
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	1.00
3. พนักงานบริษัทเอกชน	42	2.80
4. เกษตรกร	287	19.13
5. นักธุรกิจ	9	0.60
6. รับจ้าง	674	44.93
7. ค้าขาย	241	16.07
8. ข้าราชการบำนาญ	10	0.67
9. อื่น ๆ	39	2.60
10. ไม่ระบุ	27	1.80

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31 ถึง 40 ปี มีสถานภาพสมรสและมีอาชีพรับจ้าง โดยคิดเป็นร้อยละ 57.60 , 45.80 , 81.87 และ 44.93 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ประเภทรายได้	จำนวนคน		รายได้		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
1. รายได้หลัก					
1. รายได้เป็นรายปี ปีละ	390	26.00	20,000	73,500	40,000
2. รายได้เป็นรายเดือน เดือนละ	711	47.40	3,000	10,000	4,800
3. รายได้เป็นรายสัปดาห์ เฉลี่ยเดือนละ	129	8.60	500	2,500	900
4. รายได้เป็นรายวัน เฉลี่ยเดือนละ	274	18.27	150	3,500	2,000
5. รายได้ไม่แน่นอน ประมาณเดือนละ	537	35.80	2,000	5,000	3,000
6. รายได้จากการขายผลผลิตทางเกษตร ประมาณปีละ	280	18.67	10,000	50,000	25,000
2. รายได้เสริม	312	20.80	-	-	-
1. รายได้เป็นรายปี ปีละ	63	4.20	5,000	47,900	20,000
2. รายได้เป็นรายเดือน เดือนละ	93	6.20	1,500	5,000	3,000
3. รายได้เป็นรายสัปดาห์ เฉลี่ยเดือนละ	23	1.53	150	3,000	500
4. รายได้เป็นรายวัน เฉลี่ยเดือนละ	45	3.00	100	2,000	500
5. รายได้ไม่แน่นอน ประมาณเดือนละ	131	8.73	1,000	3,000	1,500
6. รายได้จากการขายผลผลิตทางเกษตร ประมาณปีละ	61	4.67	5,000	30,000	15,000

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีรายได้หลักเป็นรายเดือนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.40 โดยมีรายได้ประมาณ เดือนละ 4,800 บาท รองลงมาคือมีรายได้ไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 35.80 มีรายได้ประมาณ เดือนละ 3,000 บาท และร้อยละ 20.80 มีรายได้เสริม โดยมีรายได้เสริมที่ไม่แน่นอนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.73 โดยมีรายได้ประมาณ เดือนละ 1,500 บาท

ตารางที่ 6 จำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความดูแล/ส่งเสีย/อุปถัมภ์ ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ปฐมวัย		
1. 1 คน	199	13.27
2. 2 คน	11	0.73
3. ไม่มีเลย	1,290	86.00
2. ประถมศึกษา		
1. 1 คน	824	54.93
2. 2 คน	130	8.67
3. 3 คน	13	0.87
4. 4 คน	2	0.13
5. ไม่มีเลย	531	35.40
3. มัธยมศึกษาตอนต้น		
1. 1 คน	483	32.20
2. 2 คน	27	1.80
3. ไม่มีเลย	990	66.00
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย		
1. 1 คน	288	19.20
2. 2 คน	11	0.73
3. ไม่มีเลย	1,201	80.07

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีจำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความดูแล/ส่งเสีย/อุปถัมภ์ ทั้งในระดับระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมตอนปลาย ส่วนใหญ่มีจำนวนบุตรหลานที่ต้องดูแล จำนวน 1 คน

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายในระดับปฐมวัยต่อนักเรียนหนึ่งคน

รายการ	จำนวนคนตอบ		จำนวนค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
1. ค่าธรรมเนียม ภาคเรียนละ	81	5.40	800	3,000	1,500
2. ค่าอาหารกลางวัน ภาคเรียนละ	122	8.13	150	850	300
3. ค่านม ภาคเรียนละ	45	3.00	230	1,100	500
4. ค่าขนมนมเมื่อไปโรงเรียน ภาคเรียนละ	168	11.20	200	450	300
5. ค่าเครื่องแบบนักเรียน ภาคเรียนละ	126	8.40	500	1,000	600
6. ค่าอุปกรณ์การเรียน ภาคเรียนละ	108	7.20	158	500	300
7. ค่าหนังสือ ภาคเรียนละ	94	6.27	296	900	500
8. ค่ากิจกรรมพิเศษ ภาคเรียนละ	39	2.60	200	500	300
9. ค่าใช้จ่ายการเดินทางไปโรงเรียน ภาคเรียนละ	87	5.80	150	350	250
10. ค่าคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนละ	43	2.87	200	500	300
11. ค่าเรียนภาษาอังกฤษ ภาคเรียนละ	12	0.80	225	1,000	350
12. ค่าเรียนพิเศษตอนเย็น ภาคเรียนละ	17	1.13	180	825	350
13. ค่าบำรุงพิเศษที่โรงเรียนเรียกเก็บ ภาคเรียนละ	29	1.93	100	999	200
โดยรวม ภาคเรียนละ	-	-	-	-	5,750

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในระดับปฐมวัยต้องจ่ายให้บุตรหลานเพื่อการศึกษา ในภาคเรียนคนละประมาณ 5,750 บาท ซึ่งเงินส่วนใหญ่เป็นค่าธรรมเนียม โดยเฉลี่ยภาคเรียนละ 1,500 รองลงมาคือ ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่านม และค่าหนังสือ ประมาณ ภาคเรียนละ 600, 500 และ 500 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ที่พักอาศัยของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. บ้านตัวเอง	838	55.87
2. บ้านญาติ	47	3.13
3. หอพักในโรงเรียน	4	0.27
4. หอพักเอกชน	11	0.73
5. อื่น ๆ	50	3.33
6. ไม่ระบุ	550	36.67

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่บ้านตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 55.87 ส่วนที่อาศัยบ้านญาติและหอพักเอกชนมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.13 และ 0.73 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นประถมศึกษาต่อนักเรียนหนึ่งคน

รายการ	จำนวนคนตอบ		ค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
1. ค่าที่พักอาศัย ภาคเรียนละ	60	4.00	1,000	2,375	1,500
2. ค่าธรรมเนียม ภาคเรียนละ	148	9.87	1,000	3,000	1,550
3. ค่าอาหารกลางวัน ภาคเรียนละ	574	38.27	500	1,000	800
4. ค่าเครื่องแบบนักเรียน ภาคเรียนละ	710	47.33	500	1,200	900
5. ค่าเครื่องแบบลูกเสือ ภาคเรียนละ	353	23.53	200	500	300
6. ค่าเครื่องแบบลูกเสือ-เนตรนารี ภาคเรียนละ	298	19.87	300	553	450
7. ค่าชุดพลศึกษา ภาคเรียนละ	632	42.13	190	300	250
8. ค่าชุดแต่งกายพื้นเมือง ภาคเรียนละ	513	34.20	120	250	200
9. ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนละ	480	32.00	150	400	300
10. ค่าเรียนพิเศษตอนเย็นในโรงเรียน ภาคเรียนละ	220	14.67	350	2,000	1,200

ตารางที่ 9 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นประถมศึกษาต่อนักเรียนหนึ่งคน (ต่อ)

รายการ	จำนวนคนตอบ		ค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
11. ค่ากวดวิชาข้างนอก ภาคเรียนละ	85	5.67	950	2,600	1,700
12. ค่ากิจกรรมกีฬา ภาคเรียนละ	97	6.47	100	275	200
13. ค่าทัศนศึกษา ภาคเรียนละ	254	16.93	100	400	200
14. ค่ารับต่าง ๆ ในโรงเรียน ภาคเรียนละ	51	3.40	100	380	150
15. ค่าหนังสือเรียน ภาคเรียนละ	467	31.13	500	1,000	700
16. ค่าหนังสืออ่านนอกเวลา ภาคเรียนละ	134	8.93	195	500	300
17. ค่าบำรุงพิเศษที่โรงเรียนเรียกเก็บ ภาคเรียนละ	132	8.80	100	300	200
18. ค่าเรียนเสริมภาษาอังกฤษ ภาคเรียนละ	34	2.27	150	1,000	400
19. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน ภาคเรียนละ	385	25.67	155	300	250
20. ค่าอุปกรณ์การเรียน (ไม้บรรทัด กระเป๋า ปากกา ยางลบ ดินสอ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	648	43.20	200	500	300
21. ค่าอุปกรณ์ทำกิจกรรมนอกหลักสูตร ภาคเรียนละ	99	6.60	100	500	200
22. ค่าอาหาร (ในกรณีไม่ได้อยู่กับ ผู้ปกครอง) ภาคเรียนละ	119	7.93	200	1,200	600
23. ค่ากิจกรรมสำหรับกลุ่มนักเรียนใน โรงเรียน (ชุมนุม กีฬา ฯลฯ) ภาคเรียนละ	183	12.20	100	300	160
24. ค่ากิจกรรมรื่นเริงของโรงเรียนประจำปี ภาคเรียนละ	198	13.20	100	200	150
25. ค่าอุปกรณ์จัดนิทรรศการของโรงเรียน ภาคเรียนละ	90	6.00	100	300	200
26. ค่ากิจกรรมนอกหลักสูตร (เข้าค่าย ลูกเสือ เดินทางไกล ฯลฯ) ภาคเรียนละ	241	16.07	150	400	250

ตารางที่ 9 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นประถมศึกษาต่อนักเรียนหนึ่งคน (ต่อ)

รายการ	จำนวนคนตอบ		ค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
27. ค่ารักษาพยาบาล ภาคเรียนละ	158	10.53	100	500	200
28. ค่าอื่น ๆ ภาคเรียนละ	8	0.53	200	3,100	475
โดยรวม ภาคเรียนละ	-	-	-	-	14,085

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในระดับประถมศึกษาต้องจ่ายให้บุตรหลานเพื่อการศึกษาใน 1 ภาคเรียนต่อนักเรียน 1 คน เป็นเงิน 14,085 บาท ซึ่งเงินส่วนมากเป็นค่ากวดวิชาข้างนอก ประมาณภาคเรียนละ 1,700 บาท รองลงมาคือ ค่าธรรมเนียม และค่าที่พักอาศัย ประมาณภาคเรียนละ 1,550 และ 1,500 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ที่พักอาศัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. บ้านตัวเอง	669	44.60
2. บ้านญาติ	34	2.27
3. หอพักในโรงเรียน	6	0.40
4. หอพักเอกชน	19	1.26
5. อื่น ๆ	45	3.00
6. ไม่ระบุ	727	48.47

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่วนมากพักอาศัยอยู่บ้านตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 44.60 ส่วนที่พักรักษาตัวบ้านญาติและหอพักเอกชน มีจำนวนน้อย คิดเป็น ร้อยละ 2.27 และ 1.26 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคน

รายการ	จำนวนคนตอบ		ค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
1. ค่าที่พักอาศัย ภาคเรียนละ	5	0.33	600	4,400	1,300
2. ค่าธรรมเนียม ภาคเรียนละ	446	29.73	1,200	2,923	1,700
3. ค่าอาหารกลางวัน ภาคเรียนละ	537	35.80	1,000	3,000	1,600
4. ค่าเครื่องแบบนักเรียน ภาคเรียนละ	549	36.60	500	1,500	1,000
5. ค่าเครื่องแบบลูกเสือ ภาคเรียนละ	174	11.60	295	570	495
6. ค่าเครื่องแบบยุวกาชาด ภาคเรียนละ	196	13.07	350	500	470
7. ค่าชุดพลศึกษา ภาคเรียนละ	530	35.33	300	650	500
8. ค่าชุดแต่งกายพื้นเมือง ภาคเรียนละ	390	26.00	150	300	205
9. ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนละ	370	24.67	300	500	400
10. ค่าเรียนพิเศษตอนเย็นในโรงเรียน ภาคเรียนละ	96	6.40	800	1,800	1,400
11. ค่ากวดวิชาข้างนอก ภาคเรียนละ	148	9.90	1,000	5,000	2,000
12. ค่ากิจกรรมกีฬา ภาคเรียนละ	143	9.53	100	300	200
13. ค่าทัศนศึกษา ภาคเรียนละ	240	16.00	150	800	300
14. ค่ารับต่าง ๆ ในโรงเรียน ภาคเรียนละ	96	6.40	100	500	200
15. ค่าหนังสือเรียน ภาคเรียนละ	443	29.53	500	1,200	800
16. ค่าหนังสืออ่านนอกเวลา ภาคเรียนละ	150	10.00	300	1,000	500
17. ค่าบำรุงพิเศษที่โรงเรียนเรียกเก็บ ภาคเรียนละ	220	14.67	200	1,000	500
18. ค่าเรียนเสริมภาษาอังกฤษ ภาคเรียนละ	67	4.47	300	2,000	400
19. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน ภาคเรียนละ	375	25.00	160	400	210

ตารางที่ 11 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคน (ต่อ)

รายการ	จำนวนคนตอบ		ค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
20. ค่าอุปกรณ์การเรียน (ไม้บรรทัด กระเป๋าปากกา ยางลบ ดินสอ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	533	35.53	200	500	300
21. ค่าอุปกรณ์ทำกิจกรรมนอกหลักสูตร ภาคเรียนละ	127	8.47	200	1,000	500
22. ค่าอาหาร (ในกรณีไม่ได้อยู่กับผู้ปกครอง) ภาคเรียนละ	91	6.07	200	1,200	500
23. ค่ากิจกรรมสำหรับกลุ่มนักเรียนในโรงเรียน (ชุมนุม กีฬาสี ฯลฯ) ภาคเรียนละ	254	16.93	100	400	200
24. ค่ากิจกรรมรื่นเริงของโรงเรียนประจำปี ภาคเรียนละ	166	11.07	100	300	175
25. ค่าอุปกรณ์จัดนิทรรศการของโรงเรียน ภาคเรียนละ	142	9.47	100	500	200
26. ค่ากิจกรรมนอกหลักสูตร (เข้าค่าย ลูกเสือ เดินทาง ไกล ฯลฯ) ภาคเรียนละ	258	17.20	200	500	250
27. ค่าทำโครงการ ภาคเรียนละ	307	20.47	100	500	300
28. ค่าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต (ที่บ้านหรือภายนอกโรงเรียน) ภาคเรียนละ	257	17.13	250	1,000	500
29. ค่าทำรายงาน (สมุดรายงาน กระดาษเข้าเล่มรายงาน ฯลฯ) ภาคเรียนละ	443	29.53	200	500	300
30. ค่าใช้จ่ายในการหาความรู้เพิ่มเติม (ไปห้องสมุด ไปดูนิทรรศการ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	144	9.60	105	500	200

ตารางที่ 11 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคน (ต่อ)

รายการ	จำนวนคนตอบ		ค่าใช้จ่าย		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₃	Median
31. ค่าซื้อโทรศัพท์มือถือ ภาคเรียนละ	118	7.87	2,975	6,550	4,000
32. ค่าใช้โทรศัพท์มือถือ ภาคเรียนละ	162	10.80	300	1,500	800
33. ค่าสมาชิกวารสารทางวิชาการ เดือนละ	44	2.93	50	187	100
34. ค่ารักษาพยาบาล ภาคเรียนละ	163	10.87	100	500	200
35. ค่าอื่น ๆ ภาคเรียนละ	25	1.67	220	6,600	2,000
โดยรวม ภาคเรียนละ	-	-	-	-	24,705

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ต้องจ่ายให้บุตรหลานเพื่อการศึกษาในภาคเรียนต่อนักเรียน 1 คน ประมาณ 24,705 บาท ซึ่งเงินส่วนมากเป็นค่าซื้อโทรศัพท์มือถือ ประมาณ ภาคเรียนละ 4,000 บาท รองลงมาคือ ค่ากวดวิชาข้างนอก ค่าธรรมเนียม และอาหารกลางวัน ประมาณ ภาคเรียนละ 2,000 , 1,700 และ 1,600 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ให้บุตรหลานเพื่อการศึกษา

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนพิเศษของบุตรหลาน		
1.1 จำเป็น	814	54.27
1.2 ไม่จำเป็น	144	9.60
1.3 ไม่แน่ใจ	122	8.13
1.4 ไม่ระบุ	420	28.00
2. จำนวนค่าใช้จ่าย		
2.1 น้อยเกินไป	161	10.73
2.2 เหมาะสมดีแล้ว	725	48.33
2.3 มากเกินไป	334	22.27
2.4 ไม่ระบุ	280	18.67
3. ความคุ้มค่า		
3.1 ไม่คุ้มค่า	78	5.20
3.2 คุ้มค่า	993	66.20
3.3 ไม่ระบุ	429	28.60

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่ายที่ให้บุตรหลานเพื่อการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.27 เห็นว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนพิเศษของบุตรหลานเป็นสิ่งจำเป็น จำนวนค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปมีความเหมาะสมดีแล้วและคุ้มค่า โดยคิดเป็นร้อยละ 48.33 และ 66.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนหนี้สินจากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน

รายการ	จำนวนคนที่กู้ (N = 419 ; 27.93%)		จำนวนเงินที่กู้			ดอกเบี้ยร้อยละ		
	ความถี่	ร้อยละ	Q ₁	Q ₂	Median	ต่ำสุด	สูงสุด	โดยเฉลี่ย
1. ยืมเงินจากญาติ พี่น้อง ต่อปี	259	17.27	1,000	5,000	3,000	-	-	-
1) ไม่เสียดอกเบี้ย	214	14.27	1,000	5,000	2,000	-	-	-
2) เสียดอกเบี้ย	45	3.00	1,000	10,000	4,000	1.0	11	4.53
2. กู้ยืมจากบุคคลอื่น ต่อปี	181	12.07	400	15,000	4,000	-	-	-
1) ไม่เสียดอกเบี้ย	82	5.47	200	2,000	400	-	-	-
2) เสียดอกเบี้ย	99	6.59	5,000	20,000	10,000	1.0	24	6.40
3. กู้เงินจากธนาคาร	116	7.73	5,000	23,750	10,000	1.5	12	5.29
4. กู้เงินจากแหล่งทุน ต่าง ๆ	104	6.93	5,000	20,000	10,000	0.50	20	4.74
5. นำทรัพย์สินไป จำนำ/จำนอง	59	3.93	2,500	20,000	7,000	0.50	15	4.57
6. ใ้บุตรหลานกู้เงิน เพื่อการศึกษา	129	8.60	500	5,000	1,000	-	-	-
7. ขายทรัพย์สิน	60	4.00	3,000	7,500	4,300	-	-	-
8. นำผลผลิตทางการ เกษตรไปจำนำ	19	1.27	700	1,400	800	-	-	-

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 27.93 เป็นหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน โดยการยืมจากญาติพี่น้อง และบุคคลอื่น ประมาณปีละ 3,000 และ 4,000 บาท ตามลำดับ มีทั้งที่ต้องเสียดอกเบี้ยและไม่เสียดอกเบี้ย ที่ต้องเสียดอกเบี้ย โดยเฉลี่ย ดอกเบี้ย ร้อยละ 4.53 และ 6.40 ตามลำดับ โดยกู้จากธนาคาร และแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จำนวนเงินที่กู้ประมาณปีละ 10,000 และ 10,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย โดยเฉลี่ย ร้อยละ 5.29 และ 4.74 ตามลำดับ และเอาทรัพย์สินไปจำนอง/จำนำไปขาย ได้เงินมาโดยเฉลี่ย 7,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย

ร้อยละ 4.57 นอกจากนี้ก็มี ให้บุตรหลานกู้เงินเพื่อการศึกษา ขายทรัพย์สินและเอาผลผลิตทางการเกษตรไปจำนำ โดยได้เงินมา ต่อราย เป็น 1,000 ,4,300 และ 800 บาท ตามลำดับ

1.2 ค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองนักเรียนที่ให้กับบุตรหลาน ในการบริโภคความรู้การศึกษา ในระบบจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ดังตารางที่ 14 ถึง 23

ตารางที่ 14 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
1. เพศ										
1. ชาย	165	44.72	145	37.76	55	32.54	172	40.66	70	45.16
2. หญิง	201	54.47	237	61.72	110	65.09	232	54.85	84	54.19
3. ไม่ระบุ	3	0.81	2	0.52	4	2.37	19	4.49	1	0.65
2. อายุ										
1. ต่ำกว่า 20 ปี	5	1.36	4	1.04	2	1.18	3	0.71	4	2.58
2. 21 - 30 ปี	15	4.07	29	7.55	4	2.37	22	5.20	7	4.52
3. 31 - 40 ปี	150	40.65	194	50.52	78	46.15	205	48.46	60	38.71
4. 41 - 50 ปี	156	42.28	139	36.20	72	42.60	152	35.93	72	46.45
5. 51 - 60 ปี	37	10.03	15	3.91	11	6.51	18	4.26	10	6.45
6. 61 ปี ขึ้นไป	5	1.36	3	0.78	1	0.59	5	1.18	2	1.29
7. ไม่ระบุ	1	0.27	-	-	1	0.59	18	4.26	-	-
3. สถานภาพ										
1. โสด	13	3.52	10	2.60	5	2.96	6	1.42	6	3.87
2. สมรส	299	81.03	315	82.03	136	80.47	353	83.45	125	80.65
3. หย่า	24	6.50	24	6.25	10	5.92	21	4.96	9	5.81
4. หม้าย	30	8.13	29	7.55	16	9.47	24	5.67	11	7.10
5. ไม่ระบุ	3	0.81	6	1.56	2	1.18	19	4.49	4	2.58

ตารางที่ 14 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา
(ต่อ)

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
4. อาชีพ										
1. รับราชการ	35	9.49	44	11.46	2	1.18	48	11.35	27	17.42
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	1.36	4	1.04	1	0.59	4	0.95	1	0.65
3. พนักงานบริษัทเอกชน	8	2.17	14	3.65	3	1.78	16	3.78	1	0.65
4. เกษตร	43	11.65	73	19.01	70	41.42	55	13.00	46	29.68
5. นักธุรกิจ	8	2.17	1	0.26	-	-	-	-	-	-
6. รับจ้าง	147	39.84	181	47.14	68	40.24	222	52.48	56	36.13
7. ค้าขาย	96	26.02	50	13.02	19	11.24	53	12.53	23	14.84
8. ข้าราชการบำนาญ	3	0.81	2	0.52	2	1.18	2	0.47	1	0.65
9. อื่น ๆ	22	5.96	12	3.13	1	0.59	4	0.95	-	-
10. ไม่ระบุ	2	0.54	3	0.78	3	1.78	19	4.49	-	-

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 เขตพื้นที่การศึกษาส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.47 , 61.72 , 65.09, 54.85 และ 54.19 ตามลำดับ

อายุผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กับเขต 5 ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 41 ถึง 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.28 และ 46.45 ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 เขต 3 และเขต 4 ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 31 ถึง 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.52 , 46.15 และ 48.46 ตามลำดับ

สถานภาพ ผู้ปกครองนักเรียนทั้ง 5 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนมากมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 81.03 , 82.03 , 80.47 , 83.45 และ 80.65 ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เขต 2 เขต 4 และเขต 5 ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 39.84 , 47.14 , 52.48 และ 36.13 ตามลำดับ ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ส่วนมากมีอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 41.42

ตารางที่ 15 รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	รายได้โดยประมาณ(Median)ของผู้ปกครองนักเรียน									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
1. รายได้หลัก										
1. รายได้เป็นรายปี ปีละ	85	40,000	98	46,200	42	32,500	119	40,000	46	32,500
2. รายได้เป็นรายเดือน เดือนละ	193	4,500	197	5,000	51	3,000	203	5,000	67	4,800
3. รายได้เป็นรายสัปดาห์ เฉลี่ย เดือนละ	30	1,000	29	1,000	13	1,200	41	1,000	16	1,200
4. รายได้เป็นรายวัน เฉลี่ย เดือนละ	50	1,610	70	3,000	35	850	94	2,000	25	1,875
5. รายได้ไม่แน่นอน ประมาณ เดือนละ	136	5,000	120	3,000	85	2,000	134	3,000	62	2,450
6. รายได้จากการขายผลผลิต ทางเกษตร ประมาณปีละ	39	27,000	65	22,200	51	30,000	76	20,000	49	30,000
2. รายได้เสริม										
1. รายได้เป็นรายปี ปีละ	15	36,000	15	10,000	13	20,000	13	16,000	7	6,000
2. รายได้เป็นรายเดือน เดือนละ	27	3,000	30	3,250	10	3,750	14	2,500	12	2,250
3. รายได้เป็นรายสัปดาห์ เฉลี่ย เดือนละ	5	875	6	2,060	3	1,183	5	1,300	4	1,400
4. รายได้เป็นรายวัน เฉลี่ย เดือนละ	7	650	10	939	12	1,100	10	2,300	6	1,550
5. รายได้ไม่แน่นอน ประมาณ เดือนละ	39	2,000	33	1,500	16	1,500	31	2,000	13	1,500
6. รายได้จากการขายผลผลิต ทางเกษตร ประมาณปีละ	11	12,000	17	10,000	6	45,000	14	11,000	11	20,000

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่า รายได้หลักของผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เขต 2 เขต 4 และเขต 5 ส่วนมากมีรายได้หลักเป็นรายเดือน ประมาณเดือนละ 4,500 , 5,000 , 5,000 และ 4,800 บาท ตามลำดับ ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ส่วนมากมีรายได้ไม่แน่นอน ประมาณเดือนละ 2,000 บาท

ส่วนรายได้เสริม ผู้ปกครองนักเรียนทั้ง 5 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนมากมีรายได้เสริมไม่แน่นอน ประมาณเดือนละ 2,000 , 1,500 , 1,500 , 2,000 และ 1,500 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความดูแล/ส่งเสีย/อุปถัมภ์ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
1. ปฐมวัย										
1. 1 คน	33	8.94	57	14.84	22	13.02	64	15.13	23	14.84
2. 2 คน	-	-	5	1.30	-	-	2	0.47	4	2.58
3. ไม่มีเลย	336	91.06	322	83.85	147	86.98	357	84.40	128	82.58
2. ประถมศึกษา										
1. 1 คน	172	46.61	271	70.57	74	43.79	234	55.32	73	47.10
2. 2 คน	18	4.88	49	12.76	4	2.37	51	12.06	8	5.16
3. 3 คน	1	0.27	6	1.56	1	0.59	5	1.18	-	-
4. 4 คน	-	-	1	0.26	1	0.59	-	-	-	-
5. ไม่มีเลย	178	48.24	57	14.84	89	52.66	133	31.44	74	47.74
3. มัธยมศึกษาตอนต้น										
1. 1 คน	116	31.44	91	23.70	73	43.20	133	31.44	70	45.16
2. 2 คน	11	2.98	7	1.82	2	1.18	5	1.18	2	1.29
3. ไม่มีเลย	242	65.58	286	74.48	94	55.62	285	67.38	83	53.55

ตารางที่ 16 จำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความดูแล/ส่งเสีย/อุปถัมภ์ ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย										
1. 1 คน	147	39.84	47	12.24	29	17.16	25	5.91	40	25.81
2. 2 คน	8	2.17	2	0.52	1	0.59	-	-	-	-
3. ไม่มีเลย	214	57.99	335	87.24	139	82.25	398	94.09	115	74.19

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่า ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนมีจำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความดูแล/ส่งเสีย/อุปถัมภ์ ทั้งในระดับระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมตอนปลาย ส่วนมากมีจำนวนบุตรหลานที่ต้องดูแล จำนวน 1 คน

ตารางที่ 17 ค่าใช้จ่ายในระดับปฐมวัยต่อนักเรียนหนึ่งคนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median) ในหนึ่งภาคเรียน									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
1. ค่าธรรมเนียม ภาคเรียนละ	19	2,000	19	1,500	14	650	20	2,700	9	1,920
2. ค่าอาหารกลางวัน ภาคเรียนละ	16	560	35	280	13	180	40	345	18	235
3. ค่านม ภาคเรียนละ	10	500	14	500	1	700	13	500	7	800
4. ค่าขนมเมื่อไปโรงเรียน ภาคเรียนละ	24	300	54	300	19	240	49	300	22	260
5. ค่าเครื่องแบบนักเรียน ภาคเรียนละ	20	600	44	750	14	500	34	600	14	1,000
6. ค่าอุปกรณ์การเรียน ภาคเรียนละ	16	312	39	200	13	200	29	300	11	500

ตารางที่ 17 ค่าใช้จ่ายในระดับปฐมวัยต่อนักเรียนหนึ่งคนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median) ในหนึ่งภาคเรียน									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
7. ค่าหนังสือ ภาคเรียนละ	15	700	36	650	8	175	20	550	15	500
8. ค่ากิจกรรมพิเศษ ภาคเรียนละ	10	400	16	300	1	120	8	425	4	200
9. ค่าใช้จ่ายการเดินทางไป โรงเรียน ภาคเรียนละ	15	300	33	335	3	110	29	250	7	350
10. ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนละ	10	550	15	300	2	150	12	275	4	400
11. ค่าเรียนเสริมภาษาอังกฤษ ภาคเรียนละ	3	300	6	350	-	-	3	500	-	-
12. ค่าเรียนพิเศษตอนเย็น ภาคเรียนละ	4	350	7	600	-	-	4	250	2	550
13. ค่าบำรุงพิเศษที่โรงเรียน เรียกเก็บ ภาคเรียนละ	8	600	7	300	1	100	7	300	6	100
โดยรวม ภาคเรียนละ	-	7,472	-	6,365	-	3,125	-	7,295	-	6,815

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในระดับปฐมวัยต้องจ่ายให้บุตรหลานเพื่อการศึกษาใน 1 ภาคเรียนต่อนักเรียน 1 คน ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 มีค่าใช้จ่ายสูงสุด เป็นเงิน 7,472 บาท รองลงมาคือเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 เขต 5 เขต 2 และเขต 3 โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 7,295 , 6,815 , 6,365 และ 3,125 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ที่พักอาศัยของนักเรียนในระดับประถมศึกษาจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
1. บ้านตัวเอง	164	44.44	252	65.63	72	42.60	280	66.19	70	45.16
2. บ้านญาติ	11	2.98	18	4.69	4	2.37	11	2.60	3	1.94
3. หอพักในโรงเรียน	-	0.00	3	0.78	1	0.59	-	0.00	-	0.00
4. หอพักเอกชน	3	0.81	5	1.30	-	0.00	3	0.71	-	0.00
5. อื่น ๆ	11	2.98	21	5.47	-	0.00	8	1.89	10	6.45
6. ไม่ระบุ	180	48.78	85	22.14	92	54.44	121	28.61	72	46.45

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาทั้ง 5 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนมากพักอาศัยอยู่บ้านตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 44.44 , 65.62 , 42.60 , 66.19 และ 45.16 ตามลำดับ ส่วนที่พักบ้านญาติ และอยู่หอพัก มีจำนวนน้อย

ตารางที่ 19 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นประถมศึกษาต่อนักเรียนหนึ่งคนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
1. ค่าที่พักอาศัย ภาคเรียนละ	21	1,300	21	1,200	-	-	8	2,250	10	2,250
2. ค่าธรรมเนียม ภาคเรียนละ	62	2,300	42	1,275	3	800	28	1,375	13	1,000
3. ค่าอาหารกลางวัน ภาคเรียนละ	81	800	181	800	45	500	211	850	56	750
4. ค่าเครื่องแบบนักเรียน ภาคเรียนละ	153	1,000	225	1,000	48	500	217	800	67	900

ตารางที่ 19 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นประถมศึกษาต่อนักเรียนหนึ่งคนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา
(ต่อ)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
5. ค่าเครื่องแบบลูกเสือ ภาคเรียนละ	76	350	112	300	34	225	100	300	31	350
6. ค่าเครื่องแบบลูกเสือ-เนตร นารี ภาคเรียนละ	53	400	102	450	12	500	100	500	31	350
6. ค่าชุดพลศึกษา ภาคเรียนละ	111	250	213	250	37	260	202	220	64	300
8. ค่าชุดแต่งกายพื้นเมือง ภาคเรียนละ	94	200	176	150	25	150	159	150	59	200
9. ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนละ	90	300	141	300	41	150	172	350	36	300
10. ค่าเรียนพิเศษตอนเย็นใน โรงเรียน ภาคเรียนละ	68	2,000	66	1,000	7	1,000	65	1,000	14	600
11. ค่ากวดวิชาข้างนอก ภาคเรียนละ	16	2,000	27	1,620	2	600	34	1,500	6	1,500
12. ค่ากิจกรรมกีฬา ภาคเรียนละ	18	200	41	200	4	100	19	200	15	100
13. ค่าทัศนศึกษา ภาคเรียนละ	55	250	111	200	7	300	66	150	15	100
14. ค่าปรับต่าง ๆ ในโรงเรียน ภาคเรียนละ	6	550	29	100	3	500	10	100	3	100
15. ค่าหนังสือเรียน ภาคเรียนละ	109	600	212	750	49	500	205	700	72	750
16. ค่าหนังสืออ่านนอกเวลา ภาคเรียนละ	21	500	43	300	8	175	50	300	12	200

ตารางที่ 19 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นประถมศึกษาต่อนักเรียนหนึ่งคนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
17. ค่าบำรุงพิเศษที่โรงเรียน เรียกเก็บ ภาคเรียนละ	8	500	73	200	3	200	28	200	20	100
18. ค่าเรียนเสริมภาษาอังกฤษ ภาคเรียนละ	3	500	11	200	-	-	18	550	2	2,100
19. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป โรงเรียน ภาคเรียนละ	79	800	141	320	7	150	116	300	26	750
20. ค่าอุปกรณ์ การเรียน(ไม้ บรรทัด กระเป๋า ปากกา ยางลบ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	100	275	227	250	45	135	207	300	69	300
21. ค่าอุปกรณ์จัดกิจกรรมนอก หลักสูตร ภาคเรียนละ	21	200	41	300	5	200	25	200	7	150
22. ค่าอาหาร (ในกรณีไม่ได้อยู่ กับผู้ปกครอง)ภาคเรียนละ	45	1,200	28	400	9	450	29	300	8	675
23. ค่ากิจกรรมสำหรับกลุ่ม นักเรียนในโรงเรียน (ชุมนุม กีฬาฯ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	29	200	85	180	7	132	40	110	22	145
24. ค่ากิจกรรมรื่นเริงของ โรงเรียนประจำปี ภาคเรียนละ	25	200	120	100	10	100	34	200	9	150
25. ค่าอุปกรณ์จัดนิทรรศการ ของโรงเรียน ภาคเรียนละ	11	200	56	100	3	200	18	200	2	275
26. ค่ากิจกรรมนอกหลักสูตร (เข้าค่ายลูกเสือ เดินทางไกล ฯลฯ) ภาคเรียนละ	54	300	124	220	8	200	40	250	15	100
27. ค่ารักษาพยาบาล ภาคเรียนละ	39	200	52	120	4	200	48	200	15	200
28. ค่าอื่น ๆ ภาคเรียนละ	-	-	5	450	2	1,575	1	1,550	-	-
โดยรวม ภาคเรียนละ	-	17,675	-	12,735	-	9,802	-	15,105	-	14,695

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในระดับประถมศึกษาต้องจ่ายให้บุตรหลานเพื่อการศึกษาในภาคเรียนต่อนักเรียน 1 คน ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 มีค่าใช้จ่ายสูงสุด เป็นเงิน 17,675 บาท รองลงมาคือเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 เขต 5 เขต 2 และเขต 3 โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 15,105 , 14,695 , 12,735 และ 9,802 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 20 ที่พักอาศัยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
1. บ้านตัวเอง	207	56.10	189	49.22	92	54.44	185	43.74	96	61.94
2. บ้านญาติ	16	4.34	5	1.30	2	1.18	7	1.65	4	2.58
3. หอพักในโรงเรียน	1	0.27	5	1.30	-	-	-	-	-	-
4. หอพักเอกชน	10	2.71	7	1.82	1	0.59	-	-	1	0.65
5. อื่น ๆ	22	5.96	10	2.60	4	2.37	4	0.95	5	3.23
6. ไม่ระบุ	113	30.62	168	43.75	70	41.42	227	53.66	49	31.61

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้ง 5 เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนมากพักอาศัยอยู่บ้านตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 56.10 , 49.22 , 54.44 , 43.74 และ 61.946 ตามลำดับ ส่วนที่พักบ้านญาติ และอยู่หอพัก มีจำนวนน้อย

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคน
จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
1. ค่าที่พักอาศัย ภาคเรียนละ	4	1,650	-	-	-	-	-	-	1	900
2. ค่าธรรมเนียม ภาคเรียนละ	212	2,500	47	2,000	62	1,250	56	1,500	69	1,200
3. ค่าอาหารกลางวัน ภาคเรียนละ	188	2,000	79	1,500	81	2,400	105	1,200	84	1,500
4. ค่าเครื่องแบบนักเรียน ภาคเรียนละ	206	1,000	88	1,000	79	900	95	1,000	81	700
5. ค่าเครื่องแบบลูกเสือ ภาคเรียนละ	51	500	42	300	19	400	35	500	27	500
6. ค่าเครื่องแบบยวกาชาด ภาคเรียนละ	60	500	31	450	38	400	46	500	21	400
7. ค่าชุดพลศึกษา ภาคเรียนละ	196	500	94	500	78	600	94	310	68	350
8. ค่าชุดแต่งกายพื้นเมือง ภาคเรียนละ	175	300	64	235	36	200	67	220	48	150
9. ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนละ	177	500	73	500	50	400	66	200	64	300
10. ค่าเรียนพิเศษตอนเย็นใน โรงเรียน ภาคเรียนละ	31	1,200	8	2,400	26	1,400	16	1,500	15	300
11. ค่ากววิชาข้างนอก ภาคเรียนละ	95	3,000	11	3,000	9	1,200	18	1,450	15	800
12. ค่ากิจกรรมกีฬา ภาคเรียนละ	59	100	29	300	6	155	23	150	26	200
13. ค่าทัศนศึกษา ภาคเรียนละ	86	500	58	500	26	200	40	200	30	200
14. ค่าปรับต่าง ๆ ในโรงเรียน ภาคเรียนละ	35	500	19	100	7	100	18	100	17	100

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
15. ค่าหนังสือเรียน ภาคเรียนละ	160	1,000	63	700	68	675	85	800	67	500
16. ค่าหนังสืออ่านนอกเวลา ภาคเรียนละ	79	500	14	375	14	200	24	350	19	500
17. ค่าบำรุงพิเศษที่โรงเรียน เรียกเก็บ ภาคเรียนละ	71	600	40	300	37	600	37	500	35	200
18. ค่าเรียนเสริมภาษาอังกฤษ ภาคเรียนละ	42	500	14	250	1	350	9	500	1	380
19. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป โรงเรียน ภาคเรียนละ	240	900	50	600	40	205	56	900	34	235
20. ค่าอุปกรณ์การเรียน (ไม้บรรทัด กระเป๋่า ปากกา ยางลบ ดินสอ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	172	400	98	200	85	300	114	300	84	250
21. ค่าอุปกรณ์จัดกิจกรรมนอก หลักสูตร ภาคเรียนละ	51	500	23	325	8	200	31	300	14	300
22. ค่าอาหาร (ในกรณีไม่ได้อยู่ กับผู้ปกครอง) ภาคเรียนละ	28	1950	21	500	11	450	24	350	7	600
23. ค่ากิจกรรมสำหรับกลุ่ม นักเรียนในโรงเรียน (ชุมนุม กีฬาฯ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	96	200	29	300	31	180	50	200	48	100
24. ค่ากิจกรรมรื่นเริงของ โรงเรียนประจำปี ภาคเรียนละ	61	200	31	100	22	100	33	200	19	100

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคน
จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
25. ค่าอุปกรณ์ทำนิตรรศการ ของโรงเรียน ภาคเรียนละ	70	200	19	300	15	200	23	150	15	150
26. ค่ากิจกรรมนอกหลักสูตร (เข้าค่ายลูกเสือ เดินทางไกล ฯลฯ) ภาคเรียนละ	89	300	50	250	28	300	63	300	28	200
27. ค่าทำโครงการ ภาคเรียนละ	125	300	40	400	44	200	47	250	51	200
28. ค่าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต (ที่บ้านหรือ ภายนอกโรงเรียน) ภาคเรียนละ	115	500	34	600	35	300	41	400	32	300
29. ค่าทำรายงาน (สมุดรายงาน กระดาษ เข้าเล่มรายงาน ฯลฯ) ภาคเรียนละ	151	300	72	250	70	300	76	300	74	300
30. ค่าใช้จ่ายในการหาความรู้ เพิ่มเติม (ไปห้องสมุด ไปคู่มือ นิตรรศการ ฯลฯ) ภาคเรียนละ	61	300	20	200	16	150	29	208	18	200
31. ค่าซื้อโทรศัพท์มือถือ ภาคเรียนละ	68	4,850	20	3,950	10	4,100	13	4,100	7	2,800
32. ค่าใช้โทรศัพท์มือถือ ภาคเรียนละ	94	300	22	300	14	300	17	300	15	200

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายต่อนักเรียนหนึ่งคน
จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา (ต่อ)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนและค่าใช้จ่าย (Median)									
	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน	คน	เงิน
33. ค่าสมาชิกวารสารทาง วิชาการ ภาคเรียนละ	24	100	5	100	1	120	4	200	10	50
34. ค่ารักษาพยาบาล ภาคเรียนละ	57	200	24	250	18	200	28	200	36	200
35. ค่าอื่น ๆ ภาคเรียนละ	13	3,000	3	1,500	2	100	4	170	3	2,400
โดยรวม ภาคเรียนละ	-	31,850	-	24,535	-	19,135	-	19,808	-	17,765

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ต้องจ่ายให้บุตรหลานเพื่อการศึกษาใน 1 ภาคเรียนต่อนักเรียน 1 คน ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 มีค่าใช้จ่ายสูงสุด เป็นเงิน 31,850 บาท รองลงมาคือเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 เขต 4 เขต 3 และเขต 5 โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 24,535 , 19,808 , 19,135 และ 17,765 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ให้ผู้ทรหลานเพื่อการศึกษา
จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	เขต 1 (N = 369)		เขต 2 (N = 384)		เขต 3 (N = 169)		เขต 4 (N = 423)		เขต 5 (N = 155)	
	จำนวน	ร้อยละ								
1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียน พิเศษของบุตรหลาน										
1.1 จำเป็น	238	64.50	209	54.43	97	57.40	165	39.01	105	67.74
1.2 ไม่จำเป็น	42	11.38	36	9.38	16	9.47	34	8.04	16	10.32
1.3 ไม่แน่ใจ	29	7.86	37	9.64	6	3.55	39	9.22	11	7.10
1.4 ไม่ระบุ	60	16.26	102	26.56	50	29.59	185	43.74	23	14.84
2. จำนวนค่าใช้จ่าย										
2.1 น้อยเกินไป	13	3.52	22	5.73	17	10.06	103	24.35	6	3.87
2.2 เหมาะสมดีแล้ว	181	49.05	202	52.60	75	44.38	170	40.19	97	62.58
2.3 มากเกินไป	130	35.23	84	21.88	42	24.85	39	9.22	39	25.16
2.4 ไม่ระบุ	45	12.20	76	19.79	35	20.71	111	26.24	13	8.39
3. ความคุ้มค่า										
3.1 ไม่คุ้มค่า	35	9.49	23	5.99	5	2.96	3	0.71	12	7.74
3.2 คุ้มค่า	286	77.51	260	67.71	117	69.23	204	48.23	126	81.29
3.3 ไม่ระบุ	48	13.01	101	26.30	47	27.81	216	51.06	17	10.97

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่ายที่ให้ผู้ทรหลานเพื่อการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนในทั้ง 5 เขตพื้นที่การศึกษาส่วนมาก ร้อยละ 64.50 , 54.43 , 57.40 , 39.01 และ 67.74 เห็นว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนพิเศษของบุตรหลานเป็นสิ่งจำเป็น ส่วนจำนวนค่าใช้จ่ายที่จ่ายไป ร้อยละ 49.05 , 52.60 , 44.38 , 40.19 และ 62.58 เห็นมีความเหมาะสมดีแล้ว และ ร้อยละ 77.51 , 67.71 , 69.23 , 48.23 และ 81.29 เห็นว่ามีความคุ้มค่า

ตารางที่ 23 จำนวนหนี้สินจากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลานจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

รายการ	เขต 1 (N=369) (n=119;32.25%)		เขต 2 (N=384) (n=91;23.70%)		เขต 3 (N=169) (n=68,40.24%)		เขต 4 (N=423) (n=82,19.39%)		เขต 5 (N=155) (n=59;38.06%)	
	จำนวนโดยเฉลี่ย		จำนวนโดยเฉลี่ย		จำนวนโดยเฉลี่ย		จำนวนโดยเฉลี่ย		จำนวนโดยเฉลี่ย	
	เงิน (คนกู้)	ดอกเบี้ย %	เงิน (คนกู้)	ดอกเบี้ย %	เงิน (คนกู้)	ดอกเบี้ย %	เงิน (คนกู้)	ดอกเบี้ย %	เงิน (คนกู้)	ดอกเบี้ย %
1. ยืมเงินจากญาติพี่น้อง ต่อปี										
1) ไม่เสียดอกเบี้ย	4,500 (n=56)	-	2,450 (n=52)	-	2,000 (n=20)	-	1,000 (n=62)	-	4,000 (n=24)	-
2) เสียดอกเบี้ย	10,000 (n=13)	4.00	6,000 (n=14)	5.43	1,750 (n=6)	4.50	1,750 (n=8)	4.50	6,000 (n=4)	3.25
2. กู้ยืมจากบุคคลอื่น ๆ ต่อปี										
1) ไม่เสียดอกเบี้ย	2,750 (n=8)	-	800 (n=25)	-	1,000 (n=18)	-	1,000 (n=29)	-	7,500 (n=2)	-
2) เสียดอกเบี้ย	10,000 (n=27)	6.98	10,000 (n=31)	6.63	15,000 (n=13)	7.46	11,000 (n=20)	5.50	10,000 (n=8)	4.13
3. กู้เงินจากธนาคาร	10,000 (n=22)	5.52	10,000 (n=17)	5.00	10,000 (n=23)	5.50	7,000 (n=45)	4.97	30,000 (n=9)	6.39
4. กู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ	12,000 (n=31)	5.47	8,000 (n=28)	4.21	6,000 (n=14)	2.93	16,000 (n=17)	4.59	10,000 (n=14)	6.19
5. ให้บุตรหลานกู้เงิน เพื่อการศึกษา	8,250 (n=14)	-	1,000 (n=22)	-	4,500 (n=28)	-	3,100 (n=56)	-	10,000 (n=9)	-
6. นำทรัพย์สินไปจำนำ /จำนอง	11,000 (n=12)	6.08	7,000 (n=17)	3.63	15,000 (n=10)	3.90	3,750 (n=16)	4.89	8,000 (n=4)	4.38
7. ขายทรัพย์สิน	5,000 (n=8)	-	2,000 (n=11)	-	750 (n=11)	-	800 (n=30)	-	-	-

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่า ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 32.25 เป็นหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนมากยืมจากญาติพี่น้องโดยไม่เสียดอกเบี้ย ปีละประมาณ 4,500 บาท รองลงมาคือ กู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ปีละประมาณ 12,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 5.47 และกู้ยืมจากบุคคลอื่น ๆ ปีละประมาณ 10,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 6.98

ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 23.70 เป็นหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนมากยืมจากญาติพี่น้องโดยไม่เสียดอกเบี้ย โดยประมาณปีละ 2,450 บาท รองลงมาคือ กู้ยืมจากบุคคลอื่น ๆ โดยประมาณปีละ 10,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 6.63 และกู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ โดยประมาณปีละ 8,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 4.21

ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 40.24 เป็นหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนมากให้บุตรหลานกู้เงินเพื่อการศึกษา โดยประมาณปีละ 4,500 บาท รองลงมาคือ กู้เงินจากธนาคาร โดยประมาณปีละ 10,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 5.50 และโดยการยืมจากญาติพี่น้องโดยไม่เสียดอกเบี้ย ปีละ 2,000 บาท

ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 ผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 19.39 เป็นหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนมากยืมจากญาติพี่น้องโดยไม่เสียดอกเบี้ย โดยประมาณปีละ 1,000 บาท รองลงมาคือ ให้บุตรหลานกู้เงินเพื่อการศึกษา ปีละประมาณ 3,100 บาท และกู้เงินจากธนาคาร ปีละประมาณ 7,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 4.97

ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 5 ผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 38.06 เป็นหนี้จากการกู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ส่วนมากยืมจากญาติพี่น้องโดยไม่เสียดอกเบี้ย โดยประมาณปีละ 4,000 บาท รองลงมาคือ กู้เงินจากธนาคาร ปีละประมาณ 30,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ย ร้อยละ 6.39 และให้บุตรหลานกู้เงินเพื่อการศึกษา ปีละประมาณ 10,000 บาท